Valtuustoaloite 16.11.2026

Metsäsaamelaiskulttuurin edistämishanke

Käynnistetään metsäsaamelaiskulttuurin edistämishanke. Hankkeen tavoitteena on edistää paikallisen alkuperäiskansan kulttuurin näkyvyyttä, hyväksyttävyyttä ja säilymistä tuleville sukupolville. Käytännön toimia olisivat esim. metsäsaamelaisten kirjahankkeen tukeminen, näyttelytilojen järjestäminen esineistölle ja kirjoille, paikallisen kulttuurihistorian opetuksen toteuttaminen yhdessä oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen kanssa, sekä paikallisen käsityöperinteen vahvistaminen. Lapset pitäisi tutustuttaa paikallisiin luontaiselinkeinoihin. Hyvänä esimerkkinä Inarissa kotitaloustunnilla käydään itse kalastamassa ja tehdään saalista ruokaa.

Toisena kokonaisuutena olisi paikallisten luontaiselinkeinojen eli poronhoidon, metsästyksen, kalastuksen ja keräilyn tukeminen. Metsästyksen osalta nykyään paikallisia metsästäjiä tai riistanhoitoyhdistystä ollaan vain kuuntelevinaan, kun päätetään esim. kiintiöistä tai muista lupa-asioista. Paikallisilla on kuitenkin usein parasta saatavilla olevaa tietoa omalta alueeltaan. Kalastuksen kannalta tilanne on vieläkin huonommalla tolalla. Metsäojituksien ja voimalaitosten säännöstelyiden rasittamat vesistöt vaatisivat reilusti kunnostustyötä, jotta kalakannat saataisiin edes kohtuulliselle tasolle. Vaasan hallinto-oikeus velvoitti päätöksessään vesivoimayhtiöt rakentamaan kaloille toimivat ohitusuomat voimalaitoksiin. Ounasjoki on ollut Euroopan paras lohijoki ja olisi sitä edelleenkin ilman Kemijoen valjastamista. Poronhoidon osalta on työtä mm. sen hyväksyttävyyden, yhteensovittamisen ja elinvoimaisuuden osalta. Yhtenä selvitettävänä asiana olisi kuntalaisten yhteisen kalojen ja marjojen käsittelytilojen mahdollisuus.

YK:n rotusyrjinnän poistamista käsittelevä komitea (CERD) antoi Suomelle 25. elokuuta julkaistussa loppupäätelmässään saamelaisia koskien suosituksia. CERD kehottaa Suomea mm. varmistamaan, että kaikki saamelaisryhmät, metsäsaamelaiset mukaan lukien, voivat nauttia yhdenvertaisesti samoista oikeuksista.

Esitän, että hankkeelle varataan ensivuoden talousarvioon määräraha ja mahdollistetaan hanketyöntekijän palkkaaminen. Hanke kestäisi alustavasti 1–2 vuotta.

Oula Vuolli